Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0065

Prístup verejnosti k dokumentom – správa 2022 – 2024

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2026 o prístupe verejnosti k dokumentom – správa za roky 2022 – 2024 (2025/2137(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a najmä na jej články 1, 9, 10, 11 a 16,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej článok 15,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), a najmä na jej články 41 a 42,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie[1],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 zo 6. septembra 2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva[2],

– so zreteľom na návrh Komisie z 30. apríla 2008 na prijatie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (COM(2008)0229),

– so zreteľom na návrh Komisie z 21. marca 2011 na prijatie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (COM(2011)0137),

---

1 Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj.
2 Ú. v. EÚ L 264, 25.9.2006, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1367/oj.

– so zreteľom na svoju pozíciu v prvom čítaní z 15. decembra 2011 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie[3],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. februára 2025 s názvom Pracovný program Komisie na rok 2025 (COM(2025)0045) a na jeho prílohy a na vyjadrený zámer stiahnuť návrhy COM(2011)0137 a COM(2008)0229 na zmenu nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie,

– so zreteľom na rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/3080 zo 4. decembra 2024, ktorým sa stanovuje rokovací poriadok Komisie a mení rozhodnutie C(2000) 3614[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2017 o transparentnosti, zodpovednosti a integrite v inštitúciách EÚ[5],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. februára 2021 o prístupe verejnosti k dokumentom[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. júla 2023 o prístupe verejnosti k dokumentom – výročná správa za roky 2019 – 2021[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 2024 o čase, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom[9],

– so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“),

---

3 Ú. v. EÚ C 168 E, 14.6.2013, s. 159.
4 Ú. v. EÚ L, 2024/3080, 5.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3080/oj.
5 Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 120.
6 Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.
7 Ú. v. EÚ C 465, 17.11.2021, s. 54.
8 Ú. v. EÚ C, C/2024/4014, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4014/oj.
9 Ú. v. EÚ C, C/2024/6560, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6560/oj.

– so zreteľom na rozsudky Všeobecného súdu zo 17. júla 2024 vo veciach T-689/21, Auken a i./Komisia, a T-761/21, Courtois a i./Komisia[10],

– so zreteľom na rozsudok Všeobecného súdu zo 14. mája 2025 vo veci T-36/23, Stevi a The New York Times/Komisia[11],

– so zreteľom na správy a rozhodnutia európskej ombudsmanky, najmä na osobitnú správu OI/2/2022/OAM[12] a rozhodnutia vo veciach 1316/2021/MIG[13] a 1499/2021/SF[14],

– so zreteľom na článok 122 ods. 7 a článok 149 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A10-0011/2026),

A. keďže zmluvy EÚ zaručujú každému občanovi právo na demokratickú účasť a transparentné rozhodovanie a vyžadujú, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ poskytovali verejnosti prístup k dokumentom; keďže toto základné právo na prístup k dokumentom, ktoré je chránené zmluvami a chartou, umožňuje účinnú občiansku kontrolu,[15] a preto by sa malo proaktívne uplatňovať;

B. keďže Súdny dvor potvrdil, že prístup verejnosti k dokumentom je nevyhnutnou súčasťou participatívnej demokracie; keďže rozhodol, že verejná kontrola informácií používaných v legislatívnych činnostiach je predpokladom riadneho fungovania demokratických právomocí a výkonu demokratických práv; keďže Súdny dvor tiež

---

10 Rozsudky Všeobecného súdu zo 17. júla 2024, Auken a i./Komisia, T-689/21, ECLI:EU:T:2024:476, a Courtois a i./Komisia, T-761/21, ECLI:EU:T:2024:477.

11 Rozsudok Všeobecného súdu zo 14. mája 2025, Stevi a The New York Times/Komisia, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483.

12 Európska ombudsmanka, Osobitná správa európskej ombudsmanky o jej strategickom vyšetrovaní týkajúcom sa času, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom (OI/2/2022/OAM), 21. septembra 2023.

13 Európska ombudsmanka, Rozhodnutie o zamietnutí Európskej komisie poskytnúť prístup verejnosti k textovým správam medzi predsedníčkou Komisie a výkonným riaditeľom farmaceutickej spoločnosti o nákupe očkovacej látky proti ochoreniu COVID-19 (vec 1316/2021/MIG), 12. júla 2022.

14 Rozhodnutie európskej ombudsmanky z 27. júna 2022 o odmietnutí Rady Európskej únie poskytnúť úplný prístup verejnosti k dokumentom týkajúcim sa rokovaní o návrhu aktu o digitálnych trhoch (1499/2021/SF).

15 Článok 10 ods. 3 Zmluvy o EÚ, vykladá sa so zreteľom na odôvodnenie 13 jej preambuly, jej článok 1 ods. 2 a článok 9, a článok 15 ZFEÚ.

zdôraznil, že transparentnosť je neoddeliteľnou súčasťou legislatívneho postupu a že rozhodnutia sa musia prijímať čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanom;

C. keďže nariadenie (ES) č. 1049/2001 uznáva osobitný význam ešte širšieho prístupu k dokumentom, keď inštitúcie EÚ konajú v rámci svojej legislatívnej právomoci, a zdôrazňuje osobitnú potrebu zabezpečiť priamy prístup k legislatívnym dokumentom;

D. keďže občania oprávnene očakávajú od verejných orgánov transparentnosť, efektívnosť a zodpovednosť a inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ by mali na tieto očakávania reagovať jasne a zrozumiteľne; keďže otvorenosť a dobrá správa vecí verejných vo fungovaní EÚ a v jej rozhodovacom procese sú nevyhnutné pre budovanie dôvery občanov v EÚ a na zabezpečenie väčšej legitimity, efektívnosti a zodpovednosti správy; keďže zásadami otvorenosti a transparentnosti by sa mal riadiť nielen rozhodovací proces, ale aj spôsob vypracovania textu;

E. keďže včasný prístup k spoľahlivým a presným informáciám má zásadný význam pre ochranu pred dezinformáciami a účinný boj proti šíreniu dezinformácií; keďže oneskorenia pri poskytovaní takéhoto prístupu tento proces oslabujú;

F. keďže EÚ je založená na zastupiteľskej demokracii a jej inštitúcie, orgány, úrady a agentúry musia dodržiavať najvyššie normy transparentnosti a integrity s cieľom umožniť dôkladnú verejnú kontrolu a zmysluplnú účasť občanov na dobrej správe vecí verejných;

G. keďže úloha európskej ombudsmanky bola zásadná pri zabezpečovaní prístupu verejnosti k dokumentom, a to aj prostredníctvom odporúčaní uvedených v osobitnej správe OI/2/2022/OAM; keďže inštitúcie EÚ musia zabezpečiť, aby európska ombudsmanka mohla naďalej účinne vykonávať túto úlohu;

H. keďže strategické vyšetrovanie európskej ombudsmanky uvedené v tejto osobitnej správe odhalilo systémové a výrazné oneskorenia Komisie, najmä pri vybavovaní opakovaných žiadostí (žiadosti žiadateľov o preskúmanie pôvodnej odpovede) po tom, ako bol občanom pôvodne odmietnutý prístup k dokumentom;

I. keďže vo veci 1499/2021/SF ombudsmanka jednoznačne konštatovala, že odmietnutie Rady poskytnúť verejnosti úplný prístup k dokumentom týkajúcim sa legislatívnych rokovaní predstavuje nesprávny úradný postup;

J. keďže nie sú stanovené žiadne sankcie za nedodržanie 15-dňovej lehoty podľa článku 7 nariadenia (ES) č. 1049/2001 pri poskytnutí alebo odmietnutí prístupu k dokumentom;

K. keďže nariadenie (ES) č. 1049/2001 uznáva dôležitosť poskytovania širokého prístupu k dokumentom, keď inštitúcie EÚ konajú v rámci svojej legislatívnej právomoci, a zdôrazňuje potrebu zabezpečiť priamy prístup k legislatívnym dokumentom;

L. keďže v máji 2021 novinárka požiadala o prístup k dokumentom, vrátane textových správ, medzi predsedníčkou Komisie a spoločnosťou Pfizer, no Komisia uviedla, že v zmysle svojich interných registračných pravidiel takéto záznamy neuchováva; keďže spôsob, akým Komisia postupovala v tomto prípade, vyvoláva obavy; keďže európska ombudsmanka dospela k záveru, že táto odpoveď Komisie predstavuje nesprávny úradný postup, a v nadväznosti na tento prípad predložila niekoľko odporúčaní, vrátane odporúčaní týkajúcich sa spôsobu zaznamenávania textových správ, a odporučila obnoviť hľadanie dokumentov v súlade s povinnosťami prístupu verejnosti podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001; keďže Všeobecný súd 14. mája 2025 zrušil rozhodnutie Komisie o zadržaní textových správ; keďže podľa Súdu Komisia neposkytla hodnoverné vysvetlenie, ktorým by odôvodnila, že správy neboli k dispozícii[16];

M. keďže podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001 sa textové správy považujú za „dokumenty“, ak sa týkajú veci vzťahujúcej sa na politiku, činnosť alebo rozhodnutia, ktoré spadajú do oblasti pôsobnosti príslušného orgánu, pretože „dokumentom“ sa rozumie akýkoľvek obsah bez ohľadu na to, aké je jeho médium (napísaný na papieri alebo uložený v elektronickej forme alebo ako zvukový, vizuálny alebo audiovizuálny záznam); keďže to neznamená, že všetky vymieňané textové správy musia byť registrované a prístupné, ale len tie, ktoré sa týkajú politík, činností alebo rozhodnutí EÚ; keďže Komisia môže aj naďalej odmietnuť poskytnúť verejnosti úplný prístup takýmto správam, ak sa uplatňuje jedna z výnimiek stanovených v nariadení (ES) č. 1049/2001, napríklad ochrana obchodných záujmov;

N. keďže 6. októbra 2025 Komisia uverejnila v úradnom vestníku (C/2025/5423) formálne stiahnutie legislatívnych návrhov, najmä COM(2011)0137 a COM(2008)0229, ktorých cieľom je zmena nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom vzhľadom na nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy a Charty základných práv Európskej únie, pričom uviedla, že po rokoch legislatívnej patovej situácie od roku 2011 nie je v dohľadne žiadna dohoda; keďže táto pretrvávajúca patová situácia vyvoláva obavy, že spoliehanie sa len na rámec z roku 2001 už nemusí stačiť na účinné posilnenie práva na prístup verejnosti k dokumentom EÚ v modernom inštitucionálnom a technologickom kontexte;

---

16 Vec T-36/23, Stevi a The New York Times/Komisia, tlačová správa: https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2025-05/cp250060sk.pdf.

O. keďže rýchly pokrok v oblasti technológií umelej inteligencie prináša príležitosti aj výzvy pre zabezpečenie presných a transparentných informácií v rámci EÚ a jej inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr, pričom vhodne koncipované a spravované systémy umelej inteligencie môžu pomôcť odhaľovať a zmierňovať mylné informácie a dezinformácie, a tým podporovať informovanú verejnú diskusiu, za predpokladu, že ich zavádzanie plne rešpektuje základné práva, podporuje zodpovednosť a dodržiava prísne normy transparentnosti s cieľom zachovať dôveru verejnosti a posilniť demokratickú správu vecí verejných;

P. keďže vo veci C-588/21 P[17], týkajúcej sa žiadosti neziskových organizácií, ktoré žiadali o prístup k technickým normám o bezpečnosti hračiek, Súdny dvor rozhodol, že Komisia mala uznať prevažujúci verejný záujem podľa článku 4 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1049/2001, ktorý odôvodňuje zverejnenie takýchto harmonizovaných noriem;

1. rozhodne zdôrazňuje, že transparentnosť a prístup k dokumentom predstavujú základné práva podľa práva EÚ, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie transparentnej, demokratickej, zodpovednej a zmysluplnej účasti občanov;

Výročné správy o prístupe verejnosti k dokumentom

2. konštatuje, že v roku 2024 Komisia zmenila svoj rámec transparentnosti prijatím revidovaného rokovacieho poriadku v snahe objasniť pravidlá prístupu verejnosti k dokumentom podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001; zdôrazňuje, že niektoré zainteresované strany vyjadrili obavy v súvislosti s revidovanými pravidlami, najmä pokiaľ ide o vymedzenie toho, čo sa považuje za „dokument“, dodatočné výnimky z povinnosti registrovať dokumenty alebo domnienky nezverejnenia, súlad tohto vymedzenia a týchto výnimiek a domnienok s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora a skutočnosť, že by mohli oslabiť transparentnosť, čo by predstavovalo krok späť a mohlo narušiť aj jednotné uplatňovanie nariadenia (ES) č. 1049/2001;

3. konštatuje, že v roku 2024 Komisia dostala 6 938 prvotných žiadostí o prístup k dokumentom a 641 opakovaných žiadostí, čo predstavuje nárast opakovaných žiadostí o 7 % v porovnaní s rokom 2023[18]; konštatuje, že v roku 2023 Komisia dostala 7 274 prvotných žiadostí o prístup k dokumentom a 599 opakovaných žiadostí, čo predstavuje

---

17 Rozsudok Súdneho dvora z 5. marca 2024 Public.Resource.Org a Right to Know CLG/Európska komisia a i., C-588/21 P, ECLI:EU:C:2024:201.

18 Správa Komisie z 19. mája 2025 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie v roku 2024 (COM(2025)0239).

nárast potvrdzujúcich žiadostí o 43 % v porovnaní s rokom 2022[19]; konštatuje, že v roku 2022 Komisia dostala 7 410 prvotných žiadostí o prístup k dokumentom a 418 opakovaných žiadostí, čo predstavuje nárast opakovaných žiadostí o 17,8 % v porovnaní s rokom 2021[20];

4. zdôrazňuje, že Komisia pri vybavovaní opakovaných žiadostí rozhodla o čiastočnom alebo úplnom sprístupnení dokumentov v 51 % prípadov v roku 2022, v 85 % prípadov v roku 2023 a v 60 % prípadov v roku 2024; konštatuje, že počet opakovaných žiadostí sa zvýšil, zatiaľ čo počet pôvodných žiadostí sa znížil, a že pomer rozhodnutí sa v štádiu opakovaných žiadostí obrátil; poukazuje na to, že to svedčí o tom, že pôvodné žiadosti neboli dôkladne posúdené;

5. zdôrazňuje, že do 31. decembra 2024 obsahoval verejný register dokumentov Európskeho parlamentu 918 803 odkazov (nárast z 898 267 na konci roka 2023); konštatuje, že celková miera kladných odpovedí zostala vysoká na úrovni 91 %, pričom žiadosti boli spracované v priemere do deviatich pracovných dní[21];

6. berie na vedomie, že Komisia dostala najviac žiadostí o prístup k dokumentom zo všetkých inštitúcií EÚ, pričom najviac žiadostí dostali generálny sekretariát a generálne riaditeľstvo pre zdravie a bezpečnosť potravín;

7. konštatuje, že v roku 2024 Komisia vydala 5 542 odpovedí v počiatočnej fáze a 305 odpovedí na opakované žiadosti, pričom aj ostatné inštitúcie EÚ dosiahli pokrok vo svojich snahách o zlepšenie transparentnosti: register Rady obsahoval do konca roka 2024 viac ako 527 000 dokumentov, pričom viac ako 72 % z nich bolo verejne prístupných, a spracoval viac ako 2 800 žiadostí o prístup najmä od občianskej spoločnosti a akademickej obce, pričom v 85 % prípadov poskytla úplný alebo čiastočný prístup[22];

8. víta tieto trendy, pretože zdôrazňujú pretrvávajúci záväzok EÚ k transparentnosti uprostred zložitých právnych a politických výziev; konštatuje však, že v 85 % preskúmaných prípadov Komisia neprijala

---

19 Správa Komisie z 3. júla 2024 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie v roku 2023 (COM(2024)0266).

20 Správa Komisie z 13. septembra 2023 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie v roku 2022 (COM(2023)0523).

21 Európsky parlament, Public Access to Documents 2024 – European Parliament’s Annual Report (Prístup verejnosti k dokumentom za rok 2024 – výročná správa Európskeho parlamentu), generálne riaditeľstvo pre predsedníctvo, oddelenie pre transparentnosť, máj 2025.

22 Správa Komisie z 3. júla 2024 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie v roku 2023 (COM(2024)0266).

rozhodnutie v zákonnej lehote a že v 60 % prípadov omeškanie presiahlo 60 pracovných dní;

Aktuálny vývoj

9. zdôrazňuje, že v súlade s článkom 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 1049/2001, aj keď sa určité informácie nemajú poskytnúť na základe opodstatnených dôvodov, malo by sa zvážiť ich čiastočné zverejnenie a zostávajúce časti požadovaného dokumentu sa uvoľnia na zverejnenie, pričom sa zohľadní prevažujúci verejný záujem na transparentnosti a zverejnení, ktorý zahŕňa zásady riadnej správy vecí verejných, inštitucionálnej efektívnosti, demokratickej zodpovednosti a zvýšenej občianskej angažovanosti v rozhodovacom procese;

10. je presvedčený, že silný a dôsledný záväzok k prístupu verejnosti k dokumentom a transparentnosti predstavuje základný pilier demokratického systému EÚ, ktorý zvyšuje angažovanosť a účasť občanov, prispieva k dobrej správe vecí verejných a správnemu finančnému riadeniu; domnieva sa, že vzhľadom na súčasný kontext hybridných hrozieb a vojny je dôležité pomáhať v boji proti konšpiračným naratívom a dezinformáciám a že záväzok v tejto oblasti prispeje k posilneniu odolnosti EÚ voči zahraničnému zasahovaniu a pokusom o oslabenie jej integrity;

11. domnieva sa, že uplatňovanie proaktívneho prístupu a prijatie rýchlejších, menej ťažkopádnych a prístupnejších postupov na vybavovanie sťažností proti odmietnutiu prístupu by pomohlo zabezpečiť účinnú transparentnosť, predchádzať právnym sporom a vyhnúť sa zbytočným nákladom a záťaži;

12. vyjadruje znepokojenie nad pretrvávajúcim nadmerným utajovaním úradných dokumentov zo stany inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ, čo je v rozpore so zásadou transparentnosti; opakuje svoju dlhodobú výzvu, ktorú vyjadril vo svojich predchádzajúcich uzneseniach o prístupe verejnosti k dokumentom, aby sa stanovili jasné, konzistentné a právne záväzné pravidlá upravujúce utajovanie a odtajňovanie dokumentov s cieľom zabezpečiť demokratickú zodpovednosť;

13. so znepokojením konštatuje, že medzi bežnými problémami, s ktorými sa ľudia stretávajú pri žiadosti o prístup k dokumentom, je odmietnutie prístupu zo strany inštitúcií, orgánov alebo agentúr na základe nepodstatných argumentov a nejednotné zaobchádzanie s podobnými žiadosťami o prístup k dokumentom zo strany inštitúcií;

14. vyjadruje znepokojenie nad častým využívaním výnimiek uvedených v článku 4 nariadenia (ES) č. 1049/2001 na odmietnutie úplného prístupu k dokumentom; zdôrazňuje, že transparentnosť a prístup k dokumentom musia zostať všeobecným pravidlom, pričom obmedzený počet legitímnych výnimiek, ako sú definované v

príslušných právnych predpisoch, napríklad z bezpečnostných dôvodov, sa môže uplatňovať a musí sa vykladať striktne; pripomína, že podľa ombudsmanky EÚ by sa akákoľvek výnimka alebo obmedzenie prístupu verejnosti k dokumentom alebo informáciám, vrátane legislatívnych dokumentov, mali uplatňovať výnimočne a obmedzovať na to, čo je absolútne nevyhnutné; opätovne pripomína, že inštitúcia, orgán alebo agentúra, ktorá sa odvoláva na jednu z výnimiek z prístupu k dokumentom podľa tohto článku, musí vykonať objektívne a individuálne posúdenie každého jednotlivého prípadu; vyzýva inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby tieto posúdenia začlenili do svojich postupov pri sprístupňovaní dokumentov;

15. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila transparentnosť rozhodnutí prijatých v rámci komitológie; pripomína, že v rámci komitologického postupu Súdneho dvora konštatoval, že odhalenie stanovísk členských štátov ako také nenarúša rozhodovací proces[23];

16. vyjadruje znepokojenie nad ťažkosťami pri prístupe k dokumentom niektorých agentúr EÚ a nad tým, že tieto agentúry bránia prístupu verejnosti k dokumentom a riadnej kontrole; zdôrazňuje potrebu väčšej transparentnosti a aktívneho prístupu k dokumentom agentúr EÚ; okrem toho vyzýva agentúry EÚ, aby vo svojich politikách týkajúcich sa prístupu k dokumentom uplatňovali nariadenie (ES) č. 1049/2001; vyzýva najmä Agentúru Európskej únie pre azyl (EUAA), aby Európskemu parlamentu včas poskytla prístup k svojim dokumentom, najmä k informáciám a analýzam o bezpečných krajinách pôvodu a bezpečných tretích krajinách, v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2303 o Agentúre Európskej únie pre azyl[24], s cieľom posilniť demokratický dohľad; žiada, aby sa povinnosť každoročne podávať správy o vykonávaní nariadenia, ktorú ukladá článok 17 nariadenia (ES) č. 1049/2001, rozšírila na všetky ostatné inštitúcie, agentúry a orgány EÚ, na ktoré sa vzťahuje článok 15 ZFEÚ;

17. vyjadruje poľutovanie nad pretrvávajúcou absenciou zmysluplných následných opatrení zo strany Komisie a Rady v nadväznosti na odporúčania uvedené v predchádzajúcich správach Európskeho parlamentu o prístupe k dokumentom; ďalej vyjadruje poľutovanie nad tým, že inštitúcie EÚ aktívne neuverejňujú mnohé dokumenty týkajúce sa legislatívnych spisov, čím bránia občanom zistiť, aké dokumenty v súčasnosti existujú, a tým obmedzujú ich právo na vyžiadanie si prístupu k dokumentom;

---

23 Pozri rozsudok Všeobecného súdu zo 14. júna 2023, Covington & Burling a Van Vooren/Komisia, T-201/21, ECLI:EU:T:2023:333.

24 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2303 z 15. decembra 2021 o Agentúre Európskej únie pre azyl a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 439/2010 (Ú. v. EÚ L 468, 30.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj).

18. vyjadruje poľutovanie nad súčasnými ťažkosťami pri získavaní prístupu k podrobným informáciám od Komisie o vykonávaní a presadzovaní práva EÚ; vyzýva preto Komisiu, aby zabezpečila transparentnosť rozhodnutí prijatých v postupoch v prípade nesplnenia povinnosti

19. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila transparentnosť rozhodnutí prijatých v súvislosti s rozpočtom EÚ, najmä pokiaľ ide o financovanie EÚ pre krajiny mimo EÚ a v oblasti migrácie a bezpečnosti, vrátane informácií o výške, účele a zdroji financovania, s cieľom zabezpečiť, aby Európsky parlament a verejnosť mohli vykonávať kontrolu plnenia rozpočtu EÚ;

20. opätovne vyjadruje svoje znepokojenie nad vzorcom systémových oneskorení Komisie pri odpovedaní na opakované žiadosti, ktoré odhalilo vyšetrovanie európskej ombudsmanky uvedené v osobitnej správe OI/2/2022/OAM, pričom sa zistilo, že štrukturálne nedostatky, nedostatočné zdroje a neúčinná komunikácia v konečnom dôsledku odrádzali jednotlivcov od uplatňovania ich práva na prístup; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia doteraz v plnej miere nevykonala niektoré kľúčové odporúčania ombudsmanky, najmä tie, ktoré sa týkajú dodržiavania lehôt, ani nepreukázala konkrétny záväzok ich vykonávať; vyzýva Komisiu a Radu, aby prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie dodržiavania odporúčaní ombudsmanky a riešili základné problémy, ako sú pretrvávajúce oneskorenia, nedostatočná spolupráca so žiadateľmi a nedostatočná transparentnosť v ostro sledovaných prípadoch; naliehavo vyzýva Komisiu, aby odstránila systematické oneskorenia pri vybavovaní žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom; domnieva sa, že v prípade, ak inštitúcie neodpovedajú na žiadosti o prístup k dokumentom, mali by sa stanoviť možné sankcie alebo dôsledky;

21. vyjadruje poľutovanie nad tým, že viaceré legislatívne návrhy predložené Komisiou neboli doplnené posúdením vplyvu alebo riadne odôvodnenou výnimkou z povinnosti poskytnúť takéto posúdenie; zdôrazňuje, že spoluzákonodarcovia musia byť plne informovaní o podkladových dôkazoch, ktoré podporujú legislatívne iniciatívy, aby bola dodržaná transparentnosť legislatívneho procesu; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že všetky budúce legislatívne návrhy budú v súlade so základnými právami a budú založené na spoľahlivých, overiteľných údajoch, ktoré jasne preukazujú ich nevyhnutnosť, proporcionalitu, očakávanú účinnosť a nákladovú efektívnosť, a budú sprevádzané komplexným posúdením vplyvu; okrem toho naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila úplnú transparentnosť pri výbere zainteresovaných strán, s ktorými sa bude konzultovať počas prípravy legislatívnych návrhov, a dostatočný čas na široké verejné konzultácie;

22. vyjadruje hlboké poľutovanie nad pretrvávajúcim nedostatkom transparentnosti v Rade; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že

nedávne analýzy naďalej poukazujú na nedostatok proaktívnych postupov zverejňovania a registrácie; pripomína, že v súlade s článkom 16 ods. 8 Zmluvy o EÚ musia byť zasadnutia Rady počas rokovania a hlasovania o návrhu legislatívneho aktu verejné; zdôrazňuje, že označenie väčšiny prípravných dokumentov v prebiehajúcich legislatívnych postupoch ako „LIMITE“ predstavuje neprimerané obmedzenie práva občanov na prístup k legislatívnym dokumentom; zdôrazňuje, že na to, aby občania mohli v plnej miere uplatňovať svoje právo na prístup k dokumentom, všetky vypracované a/alebo distribuované legislatívne dokumenty by mali byť uvedené aj v ľahko použiteľnom verejnom registri; nalieha, aby Rada zlepšila svoje pravidlá a postupy týkajúce sa transparentnosti vrátane prístupnosti a klasifikácie legislatívnych dokumentov; okrem toho poukazuje na judikatúru Súdneho dvora, v ktorej sa uznáva právo verejnosti na prístup k dokumentom vypracovaným pracovnými skupinami Rady v rámci legislatívneho procesu; upozorňuje však, že o prístup je stále potrebné aktívne žiadať; s vážnym znepokojením berie na vedomie zistenia týkajúce sa odmietnutia Rady poskytnúť prístup k dokumentom z trialógov, ako sú všeobecné smerovania Rady, štvorstĺpcové dokumenty, programy, zhrnutia výsledkov a zápisnice z trialógov;

23. opakuje, že Rada musí dodržiavať prísnejšie normy transparentnosti; zdôrazňuje, že medziinštitucionálna dôvera je narušená, keď jedna inštitúcia vytrvalo odmieta poskytnúť verejnosti prístup k dokumentom, ktoré sú dôležité pre rozhodovanie EÚ;

24. zdôrazňuje, že medzinárodné dohody majú záväzný právny účinok a ovplyvňujú vývoj právnych predpisov EÚ; trvá preto na tom, že je nevyhnutné zabezpečiť úplnú transparentnosť počas celého procesu rokovaní tým, že sa poslancom Európskeho parlamentu poskytne včasný a neobmedzený prístup ku všetkým relevantným dokumentom; pripomína, že podľa článku 218 ods. 10 ZFEÚ musí byť Európsky parlament ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania;

25. víta rozsudok Súdneho dvora vo veci *Stevi a The New York Times/Komisia* ako dôležitý príspevok k línii judikatúry, ktorá podporila transparentné postupy v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach EÚ; konštatuje, že rozhodnutie Súdneho dvora ponecháva priestor na modernizovaný výklad nariadenia (ES) č. 1049/2001 vzhľadom na súčasné komunikačné postupy a meniace sa očakávania v oblasti transparentnosti; pripomína, že Súdny dvor objasnil, že právo na prístup k dokumentom sa vzťahuje na všetky príslušné formáty a nemožno ho obchádzať vnútornými pravidlami registrácie alebo selektívnymi postupmi správy záznamov; vyzýva preto všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby aktívne uchovávali, registrovali a sprístupňovali všetky úradné dokumenty vo všetkých príslušných formátoch, ktoré by mohli zahŕňať napríklad

digitálnu komunikáciu a textové správy, ak sa týkajú verejných záležitostí;

26. domnieva sa, že spôsob, akým predsedníčka Komisie v tomto prípade riešila túto žiadosť o prístup k dokumentom, znížil dôveru v Komisiu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia naďalej odmieta vysvetliť, prečo nebolo možné poskytnúť prístup k požadovaným dokumentom; konštatuje, že v rozsudku sa zdôrazňuje povinnosť proaktívne uchovávať dokumentáciu, aby sa zaistilo účinné uplatňovanie práva na prístup;

27. v tejto súvislosti poznamenáva, že registrácia dokumentu je dôsledkom existencie dokumentu, a nie podmienkou jeho existencie, a že Komisia sa nemôže spoliehať len na to, že v jej systéme nie je registrácia, aby preukázala, že požadované dokumenty nemá; je pevne presvedčený, že strata alebo vymazanie dokumentu len na základe samotného úkonu vyhlásenia dokumentu za „krátkodobý“ zásadne narúša zásadu transparentnosti a dobrej správy vecí verejných, čo predstavuje nebezpečný precedens pre budúce vybavovanie žiadostí o prístup k dokumentom;

28. je znepokojený nedostatočnou transparentnosťou, ktorú Komisia preukázala pri zverejňovaní kúpnych zmlúv počas pandémie ochorenia COVID-19; zdôrazňuje, že Súdny dvor konštatoval, že Komisia neposkytla verejnosti dostatočne široký prístup ku kúpnym zmluvám na vakcíny proti ochoreniu COVID-19[25];

29. vyzýva inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby uplatňovali politiku transparentnosti prostredníctvom navrhovania a aktívneho zverejňovania dokumentov s konečným cieľom zabezpečiť, aby občania mohli v plnej miere uplatňovať svoje právo na prístup k dokumentom a vykonávať svoju kontrolnú úlohu;

30. naliehavo vyzýva Komisiu, aby uznala, že uplatňovanie práva občanov na transparentnosť a prístup k dokumentom nie je prejavom nedôvery, ktorý by sa mal obmedziť alebo zmariť, ale skôr predstavuje príležitosť pre inštitúcie EÚ ukázať, ako sa prijímajú rozhodnutia, a zvýšiť dôveru spoločnosti v EÚ;

31. so znepokojením konštatuje, že v súčasnosti môžu občania napadnúť zamietnutie žiadosti o prístup k dokumentom alebo absenciu včasnej odpovede v prípade nedodržania lehôt len podaním sťažnosti ombudsmanke, ktorej odporúčania, žiaľ, nie sú právne záväzné, alebo začatím konania proti inštitúcii pred SDEÚ, čo je mimoriadne zdĺhavý a nákladný proces s neistým výsledkom a predstavuje neprimeranú záťaž, ktorá odrádza občanov, ktorí chcú napadnúť rozhodnutie o odmietnutí prístupu; zdôrazňuje, že veľmi vysoké súvisiace právne poplatky majú odstrašujúci účinok na občanov a

---

25 Veci T-689/21 Auken a i./Komisia a T-761/21 Courtois a i./Komisia.

občiansku spoločnosť, pokiaľ ide o ich právo na prístup k spravodlivosti a na účinný prostriedok nápravy chránený chartou;

Odporúčania

32. berie na vedomie prijatie revidovaných vnútorných pravidiel Komisie o prístupe k dokumentom a skutočnosť, že boli vznesené otázky týkajúce sa ich súladu s chartou, Zmluvou o EÚ, ZFEÚ a nariadením (ES) č. 1049/2001 a že na Všeobecnom súde Európskej únie prebiehajú konania; naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala svoje pravidlá týkajúce sa správy záznamov a archívov vzhľadom na príslušnú judikatúru a aby ich objasnila alebo upravila tak, aby sa dosiahla najvyššia úroveň transparentnosti v súlade s požiadavkami a duchom článku 15 ZFEÚ a nariadenia (ES) č. 1049/2001; domnieva sa, že to prispeje k demokratickej dôveryhodnosti EÚ;

33. vyzýva inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby prijali prístupné postupy pri vybavovaní sťažností na zamietnutie prístupu a opatrenia na zabezpečenie toho, aby občania mohli v prípade potreby napadnúť rozhodnutia; pripomína, že inštitúcie EÚ sú povinné poskytovať na mieru prispôsobené odpovede a nespoliehať sa výlučne na všeobecné domnienky nezverejnenia;

34. berie na vedomie, že Komisia stiahla svoje návrhy na revíziu nariadenia (ES) č. 1049/2001 z rokov 2008 a 2011; vyjadruje poľutovanie nad týmto rozhodnutím stiahnuť návrhy po rokoch patovej situácie bez jasného plánu, harmonogramu či zmysluplných konzultácií, čo znamená, že sa nevyužila kľúčová príležitosť na modernizáciu existujúceho a zastaraného rámca; dôrazne odporúča, aby Komisia preskúmala rôzne vnútroštátne právne predpisy a postupy týkajúce sa prístupu k dokumentom, a to aj v členských štátoch, kde platia prísnejšie normy transparentnosti ako na úrovni EÚ;

35. vyzýva Komisiu, aby predložila aktualizovaný a ambicióznejší návrh, ktorý zahŕňa judikatúru Súdneho dvora a ESĽP, zohľadňuje odporúčania Európskeho parlamentu vrátane jeho pozície z roku 2011 k navrhovanej revízii nariadenia (ES) č. 1049/2001 a zahŕňa sankcie za nedodržiavanie pravidiel transparentnosti; okrem toho vyzýva Komisiu, aby obmedzila výnimky na nevyhnutne potrebné prípady a stanovila ambicióznu novú normu EÚ pre otvorenosť a prístup verejnosti k dokumentom; vyzýva, aby sa nariadenie (ES) č. 1049/2001 do predloženia aktualizovaného návrhu vykladalo prísne a uplatňovalo dôsledne v súlade s príslušnou judikatúrou a zásadou, že by sa mal zabezpečiť čo najširší prístup;

36. zdôrazňuje, že Európsky parlament by mal ísť príkladom a aktívne zverejňovať dokumenty v súlade so svojou zavedenou praxou legislatívnej transparentnosti a rozšíriť tento prístup na dokumenty súvisiace s legislatívnymi spismi a prácou, napríklad na programy a

zápisnice zo schôdzí koordinátorov a programy Konferencie predsedov;

37. opätovne vyzýva Komisiu, aby bezodkladne riešila systémové oneskorenia pri vybavovaní opakovaných žiadostí prijatím proaktívneho prístupu, zlepšením vnútorných postupov, pridelením dostatočných ľudských a finančných zdrojov na základe dôkladného posúdenia potrieb a zabezpečením včasnej a transparentnej komunikácie so žiadateľmi s cieľom dodržiavať právne záväzky a podporovať dôveru a účasť verejnosti;

38. odporúča, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ na svojich webových sídlach zverejnili odporúčania týkajúce sa informácií, ktoré by mali byť uvedené v žiadosti o prístup k dokumentom podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001, s cieľom uľahčiť spracovanie takýchto žiadostí;

39. zdôrazňuje, že informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú verejné orgány, sú vo verejnom záujme a že verejnosť by mala mať podľa Aarhuského dohovoru k týmto informáciám široký prístup; vyjadruje poľutovanie nad tým, že odmietnutie prístupu k informáciám o vplyve emisií na životné prostredie, napríklad v oblasti chemického znečistenia, môže mať negatívny vplyv na verejné zdravie a ochranu občanov pred nebezpečnými látkami;

40. víta zavedenie postupu rýchleho preskúmania zo strany európskeho ombudsmana v prípadoch zamietnutia žiadostí o prístup;

41. vyzýva inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby vypracovali a ponúkli vzdelávacie programy pre všetkých príslušných zamestnancov, najmä pre tých, ktorí spravujú dokumenty a rozhodovacie procesy, s cieľom podporiť internú kultúru transparentnosti, zodpovednosti a dobrej správy vecí verejných;

42. žiada, aby sa rozhodnutia o zamietnutí žiadostí o prístup prijímali na základe objektívneho a individuálneho posúdenia jednotlivých prípadov, aby sa oznamovali bez zbytočného odkladu a boli sprevádzané odôvodneným a konkrétnym zdôvodnením v súlade s príslušnou judikatúrou; pripomína všetkým inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram EÚ, že každé rozhodnutie o zamietnutí prístupu verejnosti k dokumentom sa musí obmedziť na to, čo je absolútne nevyhnutné, a musí sa prísne vykladať, aby sa umožnila verejná kontrola a demokratická dôveryhodnosť tým, že sa zabezpečí, aby občania chápali, prečo bol prístup zamietnutý, a mohli v prípade potreby využiť dostupné právne prostriedky nápravy;

43. žiada zriadenie nezávislého mechanizmu dohľadu, ktorý bude pravidelne preskúmavať postupy utajovania a odtajňovania;

44. vyzýva Komisiu, aby bola transparentnejšia, pokiaľ ide o zmluvy s tretími stranami; vyzýva Komisiu, aby bola aktívnejšia a zverejnila

čo najviac informácií o verejných obstarávaniach v súlade s predchádzajúcimi výzvami Európskeho parlamentu[26];

45. vyzýva inštitúcie EÚ, aby v plnom rozsahu a bezodkladne nadviazali na rozhodnutia a odporúčania ombudsmanky prijaté na základe sťažností týkajúcich sa zamietnutia žiadostí o prístup k dokumentom; vyzýva inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, aby prijali rýchlejšie, prístupnejšie a jednoduchšie postupy vybavovania sťažností týkajúcich sa zamietnutia prístupu a opatrenia na zabezpečenie toho, aby občania mohli v prípade potreby napadnúť tieto rozhodnutia; v tejto súvislosti odporúča vymenovať vyšších úradníkov alebo nezávislých expertov, ktorí by boli spôsobilí bez zbytočného odkladu preskúmať odvolania týkajúce sa žiadostí o prístup k dokumentom;

46. žiada úplnú transparentnosť, pokiaľ ide o využívanie systémov umelej inteligencie v rozhodnutiach a postupoch inštitúcií EÚ, vrátane zverejňovania podrobných informácií o algoritmoch, trénovacích údajoch a hodnoteniach vplyvu;

47. zdôrazňuje, že nedostatok znalostí o tom, či dokumenty skutočne existujú, môže občanom brániť v uplatňovaní ich práva požiadať o prístup; zdôrazňuje, že zabezpečenie toho, aby občania mohli pochopiť a podrobne sledovať legislatívny proces a zúčastňovať sa na ňom, je právnou požiadavkou vyplývajúcou zo zmlúv a charty a základnou požiadavkou demokratickej kontroly a demokracie vo všeobecnosti; vyzýva preto, aby sa na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni uskutočnili cielené kampane na zvyšovanie povedomia a informovanie občanov o ich právach na prístup k dokumentom a o existujúcich nástrojoch a postupoch, ktoré majú k dispozícii na výkon týchto práv;

48. zdôrazňuje, že medzinárodné dohody majú záväzný právny účinok a ovplyvňujú vývoj právnych predpisov EÚ; trvá preto na tom, že je nevyhnutné zabezpečiť úplnú transparentnosť počas celého procesu rokovaní tým, že sa Európsky parlamentu poskytne včasný a neobmedzený prístup ku všetkým relevantným dokumentom; žiada, aby bol Európsky parlament ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania v súlade s článkom 218 ods. 10 ZFEÚ;

49. naliehavým spôsobom vyzýva Radu, aby zlepšila svoje pravidlá a postupy týkajúce sa legislatívnej transparentnosti; vyzýva na aktívne a včasné zverejňovanie všeobecných a čiastočných prístupov Rady a všetkých prípravných dokumentov Rady týkajúcich sa legislatívnych spisov, vrátane stanovísk jednotlivých členských štátov a zápisníc zo zasadnutí pracovných skupín, pričom ich zverejňovanie by sa malo stať bežnou praxou vo všetkých fázach rozhodovania v súlade so zásadou demokratickej účasti zakotvenou v zmluvách a charte;

---

[26] Napríklad vo svojom uznesení z 9. septembra 2025 o verejnom obstarávaní, Prijaté texty, P10_TA(2025)0174.

50. vyzýva všetky inštitúcie EÚ, aby v plnej miere dodržiavali rozsudok Všeobecného súdu vo veci T-540/15[27] o prístupe k štvorstĺpcovým dokumentom; ďalej vyzýva inštitúcie EÚ, aby aktívne zverejňovali ďalšie dokumenty z trialógov, ako sú programy, zhrnutia výsledkov a zápisnice z trialógov;

51. zdôrazňuje, že transparentnosť musí ísť ruka v ruke so zodpovednosťou; vyzýva na zavedenie pravidelných auditov európskej ombudsmanky zameraných na dodržiavanie povinností transparentnosti zo strany inštitúcií;

52. žiada, aby sa na webovom sídle Európskeho parlamentu zaviedol používateľsky ústretový systém, v ktorom bude pri každom hlasovaní podľa mien viditeľný text, o ktorom sa hlasovalo, a výsledky hlasovania podľa skupín a poslancov Európskeho parlamentu v súlade s predchádzajúcou výzvou Európskeho parlamentu na väčšiu transparentnosť a používateľsky ústretové nástroje na zlepšenie prístupnosti postupov v Európskom parlamente pre občanov;

53. naliehavo vyzýva EÚ a členské štáty, aby uplatňovali zistenia a odporúčania Výboru pre dodržiavanie Aarhuského dohovoru a ombudsmanky a zároveň rešpektovali svoje vlastné medzinárodné záväzky vyplývajúce z Aarhuského dohovoru a zásady právneho štátu;

°

° °

54. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

---

[27] Rozsudok Všeobecného súdu z 22. marca 2018, De Capitani/Parlament, T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167.